

KANADSKÉ LISTY

Second Class Mail-Reg. No. 3088

BOX 520, POSTAL STATION D, TORONTO 9, ONTARIO CANADA M6P 3K1

No. 5., Vol. 19., 15. května-May 15th, 1985.

ED'S LAST FLIGHT

His last flight could have been on July 3rd, 1943, when he piloted a Liberator on the way from Gibraltar to London, with General Sikorski and other VIP's aboard.. Shortly after take-off the plane crashed into the sea and everybody except the pilot was killed. Prchal suffered heavy injuries, but within 6 months was flying again. He was called "indestructible Ed" by his friends ...

Capt. Edward Maxmilian Prchal
January 1, 1911 - December 4, 1984

He was born in Dolní Břežany, north of Prague, became "field pilot" in 1936, flew transport planes for 3 years for Bata Shoe Co. in Zlín, after German occupation escaped in June 1939 to Poland. There he volunteered for the French airforce, landed in France with several hundred Czechoslovak pilots and under extremely difficult conditions took part in the war as fighter pilot. After France's defeat escaped to England, joined the 310th RAF Squadron at Duxford in July 1940, under the command of Major A. Hess. Took part in all Squadron's operations during the Battle of Britain. Was shot down, but survived. After the Gibraltar crash flew new bombers from USA to Europe and Far East. After the war returned to Czechoslovakia, but after the Communist coup in February 1948 started to plan his escape. He succeeded in September 1950 with his wife Dolly and his daughter Kajka. From England family went to USA in 1952 and Ed became Czech language instructor at the US Army Language School in Monterey, California. He died in Calistoga, CA. on December 4th, 1984.

Mrs. Dolly Prchal wrote the following article in honour of her husband and all brave Czechoslovak airmen, who fought with the Allies during World War II.:

I pray for one last landing
on the globe that gave me birth...

Thus starts a quote from an unknown source engraved in Ed's old silver cigarette case. It is difficult to explain today what significance the quote had for him, but his wish was fulfilled.

The last week of April the weather in England had improved somewhat after an unusually severe winter, and Kajka, her husband Dennis and I flew to London with Ed's ashes to have them scattered over the English Channel where he fought in the Battle of Britain.

As befitting a former airline pilot and a former R.A.F. flyer, his last flight started on a 747 and ended on a plane of the British Royal Air Force in which he had the privilege to serve during World War II. To fully understand his feelings for the R.A.F. - the feelings of a foreigner for so deeply a British Service - one must realize that for the Czechoslovak pilots in 1940, after the fall of France, the R.A.F. was the only bastion of freedom that had enabled them to fight for the liberation of their occupied country. At the same time, it had enabled them to help defend a gallant country that was fighting their common enemy and for the preservation of democracy everywhere. That's why the Czechoslovak airmen in the R.A.F. "... fought with a terrible and merciless dedication," as Len Beighton noted in his book about the Battle of Britain.

On April 25th, a helicopter of the 22nd R.A.F. Search and Rescue Squadron, with Flt/Lt. N. Stillwell in command and a portion of Ed's ashes aboard, took off from the R.A.F. Station Coltishall near Norwich to scatter the ashes over the English Channel after a brief ceremony on the airfield. A simple ceremony without any pomp, and yet - or maybe because of it - so dignified, so much in the best tradition of this proud and gallant service. The bright yellow helicopter in the background and its crew in its flying attire, gathered around the Station's Reverend Sq. Ldr. B. Llewellyn, stood silently in deep contrast against the gray sky. The winds carried away Reverend Llewellyn's

parting words. "... we consign our brother's ashes to waves." Shortly afterwards, the helicopter took off, circled once above our heads, the last good-bye, then turned towards the Channel, disappearing into the gray skies that blended on the horizon with the sea.

It has been said about the English Channel that it is noted for its roughness and bad weather, frequent fogs and rarely calm seas. For centuries, its shallow sandbars were a graveyard of ships and even in modern times, they were a scene of many boat- ing tragedies. During the Battle of Britain, the Channel became an unmarked tomb of many a gallant R.A.F. pilot who gave his life for his country.

Yet, there is also another meaning to the Channel, so well expressed by one of our American friends who wrote to me after Ed's death:

Since the war was so much a part of the life of both Maureen and me, we were touched by the location of Ed's final resting place. The Channel - always moving, always active, dynamic and restless - is an appropriate memorial to his character and a living symbol of the debt we owe to brave men like him who preserved our freedom.

The helicopter crew completed the consignment. Two red roses, tossed around by the waves, float somewhere in the stormy Channel.

Two days after the scattering of a portion of ashes over the English Channel, the urn with the remaining ashes was buried in the Czechoslovak Section of the Brookwood Military Cemetery near London.

The Brookwood Military Cemetery is the loveliest resting place for servicemen I have ever seen. The groves of century old fir trees, interspersed with meadows that at this time of year were full of blooming daffodils, the manicured lawns and hedges separate the sections of different nationalities whose servicemen are buried there, each section with its own towering national monument. A deep feeling of peace and dignity permeates the air. One feels the presence of brave warriors.

It was a beautiful idea on the part of the Free Czechoslovak Air Force Association and the Association of Czechoslovak Legionnaires Abroad to enlarge the Czechoslovak Section beyond the grounds that contain the graves of those who died in battle. The new section is for those Czechoslovak airmen and soldiers who fought with the British forces during World War II, returned to liberated Czechoslovakia, but were forced to flee from political persecution when the communists took over in 1948.

If one may paraphrase Rupert Brooke,

...there's some corner of a foreign field
that is forever a free Czechoslovakia.

A light drizzle felt softly on the cemetery during the funeral ceremony. The flags of free Czechoslovakia and of the Association of Czechoslovak Legionnaires Abroad hung from their posts in the still air without movement, as if they, too, stood at attention.

With Father Dr. Lang's blessing, the urn was buried. The Secretary of the Free Czechoslovak Air Force Association, Capt. K. Pospíchal, bid farewell to Ed on behalf of his remaining wartime compatriots. They were here, to pay their last tribute - the Chairman of the Free Czechoslovak Air Force Association Capt. V. Soukup, who did his first flight with Bafa Airlines as Ed's co-pilot, the Chairman of the Association of Czechoslovak Legionnaires Abroad Mjr. M. Kašpar, even my Commanding Officer during the war, Col. Náprstek, and many others. And of course, there were the widows of the two former pilots of the Czechoslovak Airlines, who with their families escaped with us by plane from the communist Czechoslovakia in 1950 - Alena Kaucký and her daughter Jana and Jiřina Řechka with her daughter Ivanka. And there was the widow of Ed's close friend and one-time co-pilot at the Czechoslovak Airlines Josef Klesnil, Anna Klesnil with her younger son Joseph Jr., to whom Ed was a godfather. The names on the tombstones all around were familiar, too. Ed was once again among his Czech wartime friends. Thousands of blooming daffodils, crocuses and bushes of heather all around the cemetery provided a festive decoration for the reunion.

But there were tears in many eyes when the first yearning, nostalgic words of the Czech National Anthem filled the air:

Where is my home, where is my home...

They reminded us of our double loss. It was a fitting end to the ceremony.

On the way from the cemetery, we stopped at the Runnymede R.A.F. Memorial to those airmen killed in action, whose bodies were never found, to pay our tribute to them. The imposing monument looks down at the meadow on the south bank of the river Thames, where the Magna Carta was signed in 1215. Among the endless rows of names engraved on the walls of the Memorial, there are also names of many Czechoslovak airmen as well.

Honor to the memory of them all! Čest jejich památce!

Dolly Prchal

Kanadské Listy

INDEPENDENT MONTHLY
IN CZECH AND SLOVAK LANGUAGES.

Publisher and Editor: Mirko Janeček.

Články, objednávky inserátů, opravy
adres a předplatné lze poslat na:
"KANADSKÉ LISTY", Box 520,
Station "D", Toronto, Ont. M6P 3K1.

Pokud jsou články podepsané, nemusí
se redaktor stotožňovat s jejich
obsahem.

Předplatné na 1 rok:

Kanada a USA ... \$ 12:00
Zámorí loď ... \$ 12:00
Zámorí letecky ... \$ 16:00

LIDÉ MEZI NÁMI

Nikdo z našich v
Montreálu si nedo-
vede představit
naš tamní krajan-
ský život bez o-
bětavého a rozšaf-
ného krajana Fo-
gla.. Věříte, že
mu bude dne 20.
května t.r. "60"?
Kde bere všechnu
tu energii pro
svůj obchod a pro
Sokol, pro farnost
atd.? Co o něm ví-
me? Narodil se 20.

května 1925 v Mistrovicích, okres Ústí
nad Orlicí. Konec 2. světové války ho
postavil do pohraničí. Byl členem vý-
boru a městské rady v Lubech u Chebu a mimo to okres-
ním zástupcem mládeže Čs. sociální demokracie na kraj-
ských konferencích v Karlových Varech. Po únoru 48 o-
dešel do exilu a po delším pobytu v lágru v Ludwigsbur-
ku emigroval se svou paní do Kanady. V Montreálu si
otevřel opravu a prodej smyčkových nástrojů, zvláště
 houslí, se svým tchánem A. Wilferem. Začátky nebyly

Propozice letního tábora děti a mládeže na Masaryktownu

M.M.I. ve spolupráci se
Sokolem Toronto pořádají
letní tábory dětí od 7 let sub-
ytováním v upravených cha-
tách na Masaryktownu. V
termínu od 1. 7. 1985 do 27. 7.
1985. Jednotlivé termíny ná-
stupu: 1., 6., 13. a 20. červen-
ce 1985 mezi 14-17 hodinou.
Každý turnus začíná společ-
nou večeří a končí v sobotu
obědem. Vedoucím tábora
bude Petr Krejčířík. Stravo-
vání je zajištěno v renovova-
né restauraci "Praha" na Ma-
saryktownu. Cena týdenního
pobytu je stanovena na \$105
za dítě. (Cena 1. turnusu je
vzhledem k délce \$75.) V ceně
je zahrnuto: tři hlavní jídla a
dvě svačiny (včetně nápojů),
ubytování, mzdy vedoucích
skupin. Žádáme rodiče, aby si
k datu nástupu, opatřili lékař-
ské potvrzení, že dítě je
schopno aktivního táborové-
ho života. Denní program ob-
sahuje kromě tělocviku, pla-
vání a výuky češtině a sloven-
štině a besedy s krajaňskými
pracovníky. Jednou v týdně
bude pro děti připraven tábo-
rák. Pro každý turnus bude
uspořádán celodenní výlet.
Pro další informace volejte
sestru Janoušovou: 884-9892
nebo kancelář M.M.I.: 439-
4354.

ČESKOSLOVENSKÝ LEV

provedený ve 14K zlatě

Jako přívěšek k náramku, medailon,
jehlice do kravaty nebo do klop.

Velikost 1 (ilustrovaná) — \$120 a daň
Velikost 2 (menší) — \$49 a daň

* * *

Veškeré opravy, předělávky,
odhady zlatých a stříbrných šperků

J. M. KLEIN - ZLATNÍK

5 Shuter St., Toronto
(vedle MASSEY HALL)

862-0807

zasíláme na dobírku

Karel Buzek se uzdravuje

Koncem minulého roku se
inž. Karel Buzek, čestný před-
seda Čs. sdružení v Kanadě
rozhodl, že stráví zimu (nebo
alespoň její nejhorší měsíce)
v bývalé francouzské kolonii,
Quadaloupu. Moc se mu tam
upadl a zle si pošramotil kole-
nách převezten do Toronta na
operaci. Potom strávil něko-
lik týdnů na lůžku a ztratil
hodně váhy i energie. Ale po-
malu se sbírá a při jeho zná-
mé odolnosti ho nepochybně
zase brzy mezi sebou uvidíme.

IN MEMORIAM

Dne 23. dubna t.r.
odešel z našeho
středu skromný kra-
jan JUDr. Josef Mo-
rel. Pohřeb žehem
byl 25. dubna. Naro-
dil se 10. srpna
1910 v Sázavě, ale
jinak rodina byla
z Prahy. Vystudoval
gymnasium v Truhlář-
ské ulici a dokto-
rát práv na Karlově
universitě. Během
studií pracoval ja-
ko koncipient v ad-
vokátní kanceláři svého švagra, ale roz-
hodl se nebýt advokátem. Po vojenské
službě nastoupil do ministerstva sociál-
ní péče, do zahraničního oddělení. Ovlá-
dal dobře 8 jazyků a za války působil
v New Yorku na čs. konsulátu. Jistý čas
byl tajemníkem Jana Masaryka během jeho
cest po USA. Po válce se vrátil do Pra-
hy na ministerstvo sociální péče, přešel
do ministerstva obchodu a posléze zakot-
vil v Tuzexu. V roce 1968 odešel do emi-
grace a byl Kanadě vděčný za to, že zde
našel klid a možnost pracovat ve svém
oboru. Dostal místo u CCH Canadian, law
publishing firm, kde měl na starosti pře-
vážně francouzskou agendu. Byl u firmy
velmi oblíben a prezident společnosti
o něm pěkně promluvil na pohřbu. I po
odchodu do pense pokračoval v práci pro
tutéž firmu na částečný úvazek. Nikdy ne-
zapomněl, že místo dostal na přímlovu pa-
ní Moudré. Trpělivě snášel, že jeho paní
byla aktivní v Dámském odboru a v jejím
snažení ji podporoval. Mezi pozůstalými
je jeho manželka Marie Anđela Morelová,
jeho dcera inž. Eleanor Lisa Morelová a
jeho syn inž. Tomáš Morel, PhD s rodinou.
Čest jeho památce!

Return to Auschwitz

Dubnové číslo "Readers" Digest přineslo velmi za-
jímavý a dojemný článek z pera krajana dr. Jana Dráb-
ka z Vancouveru o osvěčimském koncentračním táboře.
Autor článku navštívil tento lágr v doprovodu svého
otce dr. Jaroslava Drábka, 83, který žije ve Washin-
gtonu, DC. a který byl v tomto táboře smrti vězněn.

Pocta R. V. Frašackému

Člen předsednictva RSC
R. V. Frašacký byl v úterý 9.
dubna večer, krátce před vy-
sláním pořadu Fifth Estate,

odměněn pamětní knihou
připomínající tragédii židů
během Slovenského štátu. O
stejně tragédii pak pojedná-
val program CBC. Mezi slavnostními řečníky byli i Jack
Garfin, předseda organiza-
ce Holocaust Survivors a
předseda Kanadského židov-
ského kongresu Milton Har-
ris. Mezi přítomnými byla i
dcera Petra Mardoviče, Dag-
mar Wertheimová, který po
útěku z koncentračního tá-
bora předal dokumenty o
Osvětimi, kde byl vězněn pa-
pežskému nunciuovi. Byl to
jeden z prvních dokumentů
o koncentračních táborech.
Dále byl přítomen Martin

Zapletal sekretář organizace
Holocaust Survivors, která
toto ocenění R. V. Frašacké-
mu udělila za jeho činnost
během druhé světové války
na Slovensku.

Čtyřicáté výročí osvobození západních a jižních Čech americkou armádou

V pondělí 29. dubna byla v
knihovně amerického velvy-
lanectví v Praze otevřena vý-
stava fotografií, nazvaná: „1945-
1985: Čtyřicáté výročí osvobo-
zení západních a jižních Čech
americkou armádou.“ Zahájil ji
sám americký velvyslanec Wil-
liam Luers.

Pražské uzenářství

638 Queen St. West,
TORONTO, ONT. M6J 1E4

Tel.: 364-1787

CANADA
HOUSE OF COMMONS

Equality Rights

Section 15 of the Canadian Charter of Rights and Freedoms,
in force from April 17, 1985, guarantees the equality of all
Canadians and prohibits discrimination

A Committee of Members of Parliament will now hold hearings
to see what federal laws should be changed to ensure equality.

If you want to participate, or would like more details,
please contact: Clerk, Committee on Equality Rights, House of
Commons, Ottawa, Ontario K1A 0A6 Telephone: (613) 996-1438

J. Patrick Boyer, M.P.
Chairman, Committee on Equality Rights

kultura

Nová česká knížka pro děti

Vydavatelství dětských knížek Bohem Press v Curychu vydalo právě novou, velice hezkou českou knížku „Kde bydlí čas“. Text napsal Vladimír Škutina, ilustrovala belgická malířka Marie José-Sacré, která byla loni na mezinárodním knižním veletrhu ve Frankfurtu významně oceněna za nejlepší knižní ilustraci. V desetileté činnosti nakladatelství Bohem Press je to první dětská knížka, která vychází česky. Zároveň s českým vydáním přichází knížka na mezinárodní trh i anglicky, německy, francouzsky, italsky, japonsky, holandsky, španělsky, dánsky, finsky a švédsky o mimořádně velkém celkovém nákladu 21 000. Knižku „Kde bydlí čas“ lze objednat na adr. Reportér, Postfach 1737, CH-8048 Zürich. Cena Sfr. 18,80.

DOBRA ZPRÁVA: Letos v létě budou minisukně stoupat ještě výš.
ŠPATNÁ ZPRÁVA: Jenom cenově.

- **Člověče,** představ si, jdu večer na tramvaj a onl chtěl za lístek 12 korun!
- **A kde to?**
- **V Komorním, na Tramvaj do stanice Touha.**

V Sudburách v severním Ontáriu se dne 19. května t.r. dožije 50. narozenin nejvýznamnější náš tamní krajan, profesor Martin Skála. Narodil se 19.5.35 v Praze jako syn spisovatelky Mily Pachnerové-Skálové /žije ve Scottsdale ve státě Arizona/. Martin odešel do exilu a zdržoval se napřed v lágrech v Itálii. Z té doby pocházejí první jeho příspěvky "Hlasu Nových", z kterých později vznikly "Kanadské Listy". Z Itálie se mu podařilo emigrovat do Švédska a účastnil se krajaňské práce v Göteborgu. Pak emigroval do Kanady a působil v Edmontonu, v Montréálu, v Ottawě a nyní v Sudburách.

Když se přilíš pouštělo žilou

Nedávno padla jedna z legend o záhadné smrti W. A. Mozarta (1756 až 1791). Zemřel poměrně mlád a často se hovořilo o tom, že byl otráven jedem. Jeho úmrtí mělo jistou předehru již v jeho dětství, kdy byl léčen častým „pouštěním žilou“. Léčen byl takto i v dospělých letech, což posléze vyvolalo „šok“ ze ztráty krve. Podle mnoha dokladů to byla vůbec častá příčina smrti. Často se stávalo, že těžce nemocným osobám odebral lékař i tři litry krve, což ovšem mělo opačný následek, než se čekalo. Pouštění žilou muselo mít katastrofální účinky na organismus, který byl oslaben již tak vysokými borečkami, průjmy, úporným pocením a nedostatkem tekutiny. Možná trpěl v dětství angínami a revmatismem pohybového ústrojí. Namísto žádnou možnost účinné léčby chorobám bojoval. Koncerty, namáhavé cesty jen zhoršovaly jeho zdravotní stav. Lékaři také navrhovali zánět chlopní a srdečního svalu. Ovšem písemná doklady z té doby nejsou k dispozici.

Rafael Kubelík opět promluvil

Musí to být aspoň dvacet let, kdy se v novinách objevila zpráva, že náš vynikající exulant, dirigent a skladatel Rafael Kubelík byl pozván praužským režimem, aby opět působil, třeba jen na čas, ve vlasti. Kubelík pozvání odmítl s odůvodněním, že je nemůže přijmout dokud každý Čechoslovák nebude mít zaručené právo kdykoliv vyjet a vrátit se domů. Nechce téžít z ojedinelé výsady.

K tomuto námětu se Kubelík vrátil během nedávného mezinárodního festivalu v Lucernu. Podle „Nových obzorů“ řekl mistr v interview s místními novinami:

„Svoji vlast nosím stále ve

Co se dělá se zedníkem, když spadne z lešení?
Nejdříve se mu vyndají ruce z kapes, aby to vypadalo jako pracovní úraz.

„Víte, že ten hokejista z třetího patra byl celý měsíc v agónii?“
„Poté říkám, že ty sportovci se věčně flákají někde po světě.“

svém srdci. Kdybych se dnes vrátil, uviděl bych lidskou bídu lidí, kteří jsou pronásledováni a sedí ve vězeních a já bych jim nemohl pomoci. Ti, kdož tam dnes řídí kulturu, jsou oportunisté, jimž bych ani nepodal ruku. Právě Čechoslováci, ale i praví Rusové, Poláci, Maďaři by mnou museli opovrhovat, protože ví, proč jsem v Československu nezůstal. V cizině lze nekompromisně hájit stanovisko proti nivelaci pojmů a i nadále zastávat pravého, ryziho národního ducha a citění. Režim mě slibil všechno, pakliže se vrátím a kdybych se zavázal, že budu jen dirigovat a mlčet. Koncertní síně by byly plné komunistických funkcionářů, kteří by mi tleskali, zatím co venku by lidé stáli frontu na brambory, maso, chléb a nevinů z politických či jiných důvodů by seděli ve věznicích. Národ by mnou pohrdal a měl by pravdu.“

Při čtení těchto řádek jsem si uvědomil jak by bylo důležité, aby se o tomto prohlášení dověděli lidé doma, aby jej četli krajané na Západě - hlavně ti, kteří si urovnali poměr k režimu a jezdí pak domů na táčky a honosí se tím co dosáhli ve světě - a ovšem i cizí veřejnost. J. P.

A. KERNEY - 75

Muž známý v kanadských průmyslových a obchodních kruzích se narodil 19. května v Rožnavě na Slovensku. Po absolvování obchodní akademie v Brně dostal místo v Schenkerově společno-

sti a za krátký čas se stal prokuristou. Po většinu času se během války na Slovensku skrýval. Po válce vedl exportní a importní oddělení Kooperácie. Po komunistickém puči se dostal přes Maďarsko s přáteli Pálkou a Zajícem do americké zóny Rakouska. Napřed žili ve Švýcarsku, pak přesídlili do Milána a tam založili exportní firmu "Kodepa". V květnu 49 A. Kerney emigroval do Kanady a usadil se v Torontu, kde spolu s K. Zajícem a R. Fraštackým založili společnost European Industrial Products a soustředili se napřed na chemikálie a ocel. Postupně se A. Kerney osamostatnil a stal se presidentem Thyssen Steel Caribbean a spoludávatelem Pitt Steel Ltd. Dnes vlastní firmu Courtice Steel Ltd., která vyrábí speciální ocel a exportuje do USA.

DR. JAROSLAV TRNKA - 80

Dne 10. května se dožil v Paříži svých 80. narozenin náš dopisovatel, dr. Jaroslav Trnka. Narodil se v Praze, během 2. světové války byl v Anglii. Po válce se vrátil do Prahy, ale už v r. 1947 se vystěhoval do Francie. V Paříži se zapojil do krajaňské práce a zvláště se vyznamenal na kulturním poli. Posíláme mu naše upřímné blahopřání a uveřejníme básně, kterou na jeho počest napsal básník J. Tománek:

V práci sílila Vás vůle neúnavná,
u rodičů nikdy netrpěl jste hlad,
učení a studie vždy měl jste rád,
v Praze Karlova universita slavná
po zkouškách Vám udělila doktorát.

Nerad odjížděl jste z vlasti do ciziny,
když jste rodiče a národ miloval,
s různěcím a misálkem jste cestoval,
v krásné Francii jste nelekli se dřiny,
Bohu, národu jste věrnost zachoval.

Daleko od svého kraje v cizí zemi,
v Paříži, kde Seina k břehům přilíná,
nad níž Eiffelova věž se vypíná,
že se splní Vám snů zlatých vidina.

Jenom dopisy a telefonní dráty,
často spojily Vás s drahým domovem,
ježž jste jako perlu nosil v srdci svém.
Dodnes Vaše paní Dagmar, anděl zlatý,
s citem lásky hledí na Vás s obdivem.

Vždycky šel jste pravou cestou jednosměrnou,
k vytoužené metě měl jste jasný cíl,
Boha, Krista, Pannu Marii jste ctěl,
k vlastní své vždy jste láskou lnul věrnou,
pro svůj drahý národ v cizině jste žil.

Dík za boj a rozhlasové vysílání,
za věstník "Rencontres", ježž jste vydával,
když náš porobený lid vrah vyssával.
Nechť Vás Bůh a Kristus se svou Matkou
chrání,

aby květy štěstí dál jste rozdával.

/New York, 28. III. 85./

Dr. Barnabáš Lojek - 80

Dr. Lojek se narodil 1. března 1905 v Breznici ve zvolenském okrese. Po maturitě nejdříve rok studoval medicínu, ale pak z rodinných důvodů předsedal na práva (na právnické fakultě Komenského univerzity v Bratislavě). Byl výborný student, po promoci si odbyl soudní službu i koncipientní praxi a po skončení advokátních zkoušek si v Bratislavě otevřel advokátní kancelář, která brzy patřila mezi nejlepší a nejúspěšnější.

Komunistický puč v r. 1948 znamenal konec advokátní kariéry i pro dr. Lojka. Nějaký čas pracoval jako dělník a potom řadu let v devizním oddělení ministerstva financí.

V r. 1970 přijel se svou ženou do Kanady na návštěvu

dcery Florentiny, bývalé prima baleriny bratislavského divadla, která se znamenitě uplatnila i v Kanadě — jako vedoucí baletního odboru Ryersonovy univerzity a jako zkoušečka baletních výkonů. Nedávno byla jmenována, jako jediná cizinka členkou zkušební komise Královské akademie tance v Londýně. A tak dr. Lojek i jeho paní zůstali v Kanadě. Měl jsem příležitost vidět ho při práci v Torontu a nebyla to práce nijak vznešená. Dělal ji se stejnou poctivostí a trpělivostí, s jakou se kdysi věnoval své advokátní praxi.

Po odchodu na odpočinek (to už mu bylo 75) začal psát knihu o Slovensku, jeho historii a o osudech své rodiny. I když s mnohým nesouhlasím, je to kniha zajímavá a autor na ni může být právem hrdý.

Dr. Lojek patří k těm katolickým Slovákům, kteří se pokoušejí o vytvoření rozporů mezi Čechy a těmi Slováky, jejichž postoj vychází z Hlinkova politického a ideového názoru. Úkol rozhodně nikoliv nejsnadnější.

Josef Čermák

Pojistění je věc důvěry

Přes 30 let služby naší
veřejnosti s největší ka-
nadskou životní pojišťovnou

**SUN LIFE
OF CANADA**

VLADIMÍR VÁLEK, C.L.U.
Senior Representative

Tel. 232-1620

50 Aberfoyle Cr., Suite 400 Toronto, Ont.
/Proti Islington Subway Station. M8X 2W4

Znamení, s nimiž šli na smrt...

Slavná historie československých perutí v britském Královském letectvu za 2.světové války je dnes už poměrně známa. Jedna zajímavost však přece dosud uniká zasloužené pozornosti, ač právě v ní můžeme sledovat, jak byla naše národní symbolika spojena s anglickou tradicí.--V britské armádě a válečném loďstvu je starým zvykem, že pluky nebo jednotlivé lodě mají svůj vlastní znak, nebo přesněji řečeno erbovní odznak, "badge". U pozemní armády je tato erbovní samostatnost tak značná, že badges historických útvarů dokonce nahrazují na čepicích znak státní. Známe to třeba i z obrázků Lorda Montgomeryho, který--poněkud nepředpisově--nosil na svém baretu dokonce odznaky dva.--Bylo tedy samozřejmé, že se i letectvo po svém vzniku za 1.světové války k této vžitě tradici připojilo a zažádalo Královské Heroltské Kolegium /College of Arms/ o udělování erbů jednotlivým perutím. Oprávněnost nároku byla uznána, jeden z heroltů dostal ke své funkci ještě titul "inspektor odznaků Královského letectva" a díky jeho horlivosti navázala tedy i tato nová zbraň na starou tradici a jednotlivé perutě dostaly své badges.--Po vypuknutí války a po zhroucení Francie stoupl mnohonásobně význam letectva a bylo tedy nutno rychle zformovat řadu nových jednotek. A tak v krátké době vznikají squadrony nebo i wings už nejen britské, ale i polské, československé, norské či belgické. Podle britských předpisů měly samozřejmě i tyto jednotky právo na badges stejně tak, jako je již před tím měly i útvary Královského letectva kanadského a australského nebo letectvo jihoafrické.--Odznaky perutí užívají jednotně kruhový štít se světlemodrým lemem, na němž je zlatě napsáno jméno útvaru a jeho číslo. Na štítě spočívá anglická královská koruna, pod níž je na zlaté pásku napsáno heslo, které si jednotka zvolila. Stejně si perutě ve svých štítech zvolily i erbovní figury, které je měly charakterisovat.--Odznaky československých squadron, schválené anglickým králem Jiřím VI., jsou uloženy v depositáři Vojenského historického musea v Praze na Žižkově. Erbovní listy, které podepsal herolt Streton-Armstrong, jsou tak opravdu zajímavým dokumentem naší moderní heraldiky.--Začneme nejstarší perutí, stíhací třístadesítkou, založenou necelý měsíc po pádu Francie. V jejím znaku je v bílém poli vzpřímený meč, překrytý červeným dvouocasým lvem--tedy symbol boje a českého znaku v opačných barvách. Také heslo, vyjímecně v angličtině, je programové "We fight to rebuild"--tedy asi "Bojujeme za novou výstavbu". Jistě zajímavý doklad o pevné víře těch, kteří právě prožili peklo jedné z největších porážek tohoto století.--Další squadronou, tentokrát bombardovací, byla třístajedenáctka, vzniklá 2.srpna 1940. Získala si brzy takovou pověst, že jí byl badge udělen nejdříve ze všech československých jednotek--již v říjnu 1941. /Třístadesítku měla svůj znak oficiálně schválený až v září 1942./ V bílém erbovním štítě měla 311.perutě husitský cep zkřížený s bižákem--mimořádně jediný případ užití těchto pověstných zbraní v české heraldice vůbec! Také devisa "Na množství nehleďte", je převzatá ze starobylého chorálu a vědomě navazuje na husitskou tradici.--Ve třetím erbu nacházíme znamení čápa, které v 1.světové válce užívala francouzská "Eskadrilla čápů", pod velením proslulého kapitána Guynemera. Už tehdy v ní sloužilo několik Čechů a také po okupaci naší země v roce 1939 byli do ní někteří českoslovenští piloti zařazeni. Když pak 5.září 1940 položili v Anglii základ k 312.stíhací peruti, převzali v červenci 1942 toto slavné znamení a připojili k němu latinské heslo "Non multi sed multa"--tedy "Ne mnozí, ale mnoho". Poslední naší squadroně, stíhací třístatřináctce, byl badge sice oficiálně udělen až po válce, v červnu 1945, ale jednotka vytvořená už 10.května 1941, jej užívala již během svých slavných bojů. V jeho bílém štítě je letící modrý jestřáb se zlatým zobákem a spáry. Devisa, opět česká, je narážkou na erbovní znamení, neboť hlásá "Jeden jestřáb mnoho vran rozhání". --To jsou tedy u nás uložené erbovní listy čtyř čs.perutí. Naši letci však sloužili v malých skupinkách nebo i jednotlivě také v čistě britských útvarech a tak se musíme zmínit ještě o jedné památce, kterou po sobě nechali v britské heraldice. Když byla 20.ledna 1942 zakládána anglická 68.squadrona nočních stíhačů, skládala se celá jedna její letka z Čechoslováků. Byli to zkušení bojovníci, mezi které patřil i Flight Lieut. "Joe" Čapka, známý dokonce i z české Buřkovy knihy a vyznamenaný osobně samotným králem. A tak když byl této jednotce udělován znak, v němž bylo poprsí sovy, vyžádali

SDRUŽENÍ PŘÁTEL LETCŮ

Před časem jsme přinesli snímek útvaru čs.motocyklistů v Anglii za války. Nyní nám p.H.Fischl ze Sutton, Que. sdělil, že jezdec v první řadě vlevo byl por.Penk, který později přešel k RAF jako navigátor. Po válce se zas vrátil k RAF a sloužil na Kypru. Jednou přiletěl do Anglie na návštěvu a cestou z londýnského letiště do nemocnice zemřel. Kdo má jeho fotografii z RAF a ví další podrobnosti?--V Hradci Královém zemřel 12.3.85 býv.příslušník 311.Karel Truxa, 74. Sháníme jeho fotografii.--Na dotaz sdělujeme, že Erazim Veselý, býv.POV v Colditz, se narodil v Mar.Lázních 15.3.09 a zemřel v Olomouci 8.září 1979. Byl sestřelen s posádkou V.Procházka, J.Sůsa, J.Zvolenský, B.Valner a F.Petr při náletu na Brémy 20.10.41.--Jan Sigmund nám z Anglie poslal kompjútrový abecední seznam všech našich padlých letců, místo hrobu, datum smrti. Pokud šlo o posádku, jsou vyjmenováni všichni její členové. Přehled má 35 stran. J.S.poznamenal, že L.Uher uvedený jako čs.padlý v Čejkově seznamu byl polské národnosti. Ze stejného pramene jsme dostali také seznam našich, kteří se účastnili Bitvy o Anglii /od 10.7.do 31.10.1940/, s číslem útvaru a pokud nežijí, kde zemřeli; jde o 87 jmen. Chybí tam F.Peřina a dokument jsme mu poslali ve fotokopii k vyjádření. /Žije v Arizoně, USA./--Obálka, kterou jsme poslali R.Bozděchovi do Anglie, se vrátila s poznámkou "deceased". Žil v Sedstone, Devon.--V Praze vyšel soubor leteckých povídek ze západní a vých. fronty pod názvem "Zkouška důvěry" z pera Filipa Janského. /Jeho román "Nebeští jezdci" vyšel v r.1964 a "Pevnost v poušti" vyšla v r.1982./ Kniha má 189 zajímavých stran.--V Londýně v Anglii zemřel montreálský rodák Max Aitken, syn Lorda Beaverbrooka. Max létal za války po boku našich jako stíhací pilot a od r.1945 do r.1950 byl poslancem britského parlamentu.--V dubnu se v Čs.národním domě v Londýně konala Valná hromada Čs.Obce legionářské za účasti asi 120ti osob. Konala se také Valná hromada Svazu letců svob.Československa, na které se mluvilo kladně o našem Sdružení přátel.--27.4.byl v Brookwoodu pochován J.Kopeček.--Ota Kresta sloužil u 313.byl sestřelen nad Francií v r.1942 a do konce války byl ve Stalag Luft 3.--V Praze se sešli veteráni Zvolenského let.pluku Hlučka, Fajtl, Vendl a Loucký.--Na 7.5.byl v Londýně ohlášen přílet delegace býv. čs.RAF členů z Prahy, v čele s plk.Hladom. Byl ohlášen i A.Liška a F.Loucký, celkem 10 osob.--Máme slíbenou knihu "Českoslovenští letci", která má 55 stran a vyšla v Londýně v prosinci 1942, jakož i "Mezi nebem a mořem", 100 stran, která vyšla v Praze v r.1946.--O záp.letcích pojednával článek B.Švábové v "Haló sobota" 9.3.nazvaný "Vysoký sláný gejzír".--K oslavám 45.výročí Bitvy o Anglii má v září t.r. přijet do Anglie plk.Karel Mrázek s několika dalšími delegáty z ČSSR.--9.číslo revue "Letectvo a PVO" bylo věnováno 40.výročí založení Zvolenského stíh.pluku.F.Fajtl, první velitel pluku, podepisoval svou knihu "Po druhé doma".--Židovští let.veteráni v Torontě vzpomněli tragické smrti v Římě v r.1948 předního kan.let.esa B.Beurlinga, který se vyznamenal v bojích kolem Malty. Dotyčný zemřel ve věku pouhých 26ti let, když letěl na pomoc izraelským kamarádům.--Plk.A.Vrána nám napsal, že si váží naší snahy udržet spojení s čs.letci roztroušenými po celém světě.--M.Liškutín nám zapůjčil fotografie nav.311. L.Plzák a O.Kresty z r.1940.--František Bartoš sloužil za války jako stíhač u 310. a byl to nejmladší bratr parašutisty Ant.Bartoše, který velel skupině "Clay-Eva".--V sobotních přílohách "Mladé Fronty" v Praze vyšlo několik kapitol z Liškovy knihy "Jak se plaší smrt" s podrobnostmi o autorovi a jeho let.kariéře.--Účastníci Valné hromady Svazu letců identifikovali řadu tváří na fotografiích z archivu K.Gedoše, rezidenta L.A.--Jar.Kudláček, 311, zahynul v r.45 při startu B-24, když mu vysadil jeden motor.--Na adresu Sdružení přátel došlo několik dopisů z ČSSR, od příbuzných čtyř býv.příslušníků 311.perutí, kteří zemřeli doma. Příbuzní si i dnes váží těch, kteří odešli do zahraničí, aby bojovali za svou vlast na půdě Francie a Anglie.--V Londonu, Ont. žije paní Marta, roz.Řechková. Její bratr Josef létal s RAF za války a zemřel v Anglii před nedávnem.--U 313.perutí sloužil také kanadský občan českého původu Charles Stojan. Ví o něm někdo něco?--Jaroslav Libich, nar.9.ledna 1915 v Ml.Boleslavi, sloužil u 311. jako Fl.Sgt.pod číslem 787205 a zemřel doma v červnu 1969.Nyní se ze Švýcar ozval jeho syn M.Libich, narozený 14.11.45 v Plymouth, který by rád věděl, kde žije jeho kmotr, který sloužil u 311.perutí. Kdo pomůže?--"Mladý" John P.Rennison nám z Cheltenham, Glos. poslal dopis týkající se jeho otce, který působil v administraci 311.čs.bomb.perutí a byl všeobecně znám a oblíben. Sháníme jasnou fotografii otce..

si Angličané, jejichž počet tehdy už v jednotce mnohonásobně převážoval, na trvalou památku české heslo "Vždy připraven". Byl to hezký projev úcty vůči československým kamarádům ve zbraních a jejich státu, gesto, které je tím cennější, že to "ž" a "ř" jsou hlásky, které žádný poddaný Jejího Britského Veličenstva nedokáže vyslovit!

Adolf F.J.Karlovský, VK, KCLJ,
dopisující člen Mezinárodní heraldické akademie.

VZPOMÍNKY NA KARLA KLAPÁLKA

V úterý 27. listopadu 1984 jsme se rozloučili s armádním generálem Karlem Klapálkem, hrdinou ČSSR.

Do blízkosti pplk. Klapálka jsem se dostal v listopadu 1940, kdy jsem byl přidělen na velitelství nové vytvořené polní jednotky — dnes již legendárního čs. 11. pěš. praporu východního.

Kned z počátku si mne velitel ziskal, když napomenul vyššího důstojníka, který pro malíčkost křičel na prostého vojáka. Řekl: „Nemám rád hrubé lidi!“ A v tomto duchu se nesla výchova v čs. voj. jednotce — náročné, přísné, ale viděl si osobnosti každého vojáka. Žádný velitel neznal tak své vojáky jako pplk. Klapálek. Znal je nejen jménem, ale pamatoval si o nich všechny podrobnosti, a to až do konce svého života. Na velitelství jednotky byla přísná kázeň, ale pplk. Klapálek byl zdánlivě tvrdým vystupováním veselým člověkem, rozuměl druhým a rád se s nimi bavil. Ve volných chvílích často vyprávěl o své rodině, kterou zanechal v obsazené vlasti, o svém dramatickém úniku před gestapem, o zdiřelých i. světové války, o působení v čs. armádě v Ušhorodě a Hranicích, v mobilizaci i o ilegální práci před odchodem do zahraničí. V jeho vyprávěním se nejednou objevilo jméno pplk. L. Svobody, s nímž jej pojilo nejen vojenské, ale i osobní přátelství.

Jeho projevy před nastoupenou vojenskou jednotkou byly promyšlené a působivé. Jeho rozkazy byly vždy jasné a přesné. Věděli jsme co chce, vše směřovalo k upevnění kázně a bojeschopnosti malé čs. jednotky, která uprostřed celé řady armád mnoha národností reprezentovala okupované Československo. Nerozhodoval nikdy ukvapeně. „Jitro moudřejší večera“ bylo vždy jeho křédem. V obilných podmínkách východu často dával za vzor slavného ruského vojévce Suvorova: „Těžko ve východu, lehký v boji.“ Rouně se nepřihlíželo k rozdílu mezi aktivními a záložními důstojníky. Vzpomínám si, že na předvedení východu pěší čtyři pro britské protiletadlové vojáků byl vybrán záložní poručík Stanislav Kraus, povoláním učitel, aby Britové viděli, že v Československu jsme měli ušborné záložní důstojníky.

Pplk. Klapálek rozpoznal důležitost sportu v mezinárodním prostředí, v němž byla naše jednotka. Podporoval sty. naši fotbalové jednatelky s britskými i jinými mužstvy a sám neváhal zasáhnout do týmu důstojníků při utkání s důstojníky australskými. Jednotka se postupně doplňovala. Přicházeli jednotlivci i skupiny z celého světa. Nejvíce vojáků však přišlo do jednotky ze Sovětského svazu. Byli to příslušníci bývalého tzv. Legiónu, kteří po pádu Polska se uchýlili do Sovětského svazu.

„Za oko zrak, za zub šelst“, opravil si biblické rčení, když čs. 11. pěší prapor v nejtěžší době 2. světové války odcházel v květnu 1941 do pole. Prvním místem našeho působení byla Západní poušť, kam směřova-

ly útoky německo-italských vojsk pod velením maršála Rommela. V poušti nebyl život lehký, zvykali jsme si na písek, který byl všude, v očích, uších, ve vlasech, nebylo možno se před ním skrýt. Zde nás zastihla zpráva, že SSSR je ve válce. Teď už jsme věděli, že udíka skončil pro nás vítězný. Přišel však nový úkol. Němci za pomoci východů se chtěli zachytit v Sýrii a otevřít si tak cestu k ropným polím v Zakavkazí. Prapor se přemístil na sever a zúčastnil se bojů o obsazení Sýrie.

Přišel však nový rozkaz. Čs. prapor se přesunul do Alexandrie a odtud na 2 britských válečných torpedoborcích Napier a Healthy do obléžené pevnosti Tobruku. Tehdy jsem si uvědomil statečnost a odpovědnost pplk. Klapálka, když odjížděl do obléhaného Tobruku, odkud nebylo žádných ústupových cest a kdy Němci nás nepovažovali za vojáky, ale za bandity. Náš prapor přijel 21. října 1941 za velké morské bouře. Letecký před vyložením byl na přístav letecký nálet. Naši vojáci byli velmi unaveni, téměř všichni dostali mořskou nemoc — až na pplk. Klapálka.

Čs. vojáci, kteří obsadili tobrucký perimetr, znovu zde důkladně poznali svého velitele. Byl jim příkladem všech vojenských ctností. Obcházela obranu pevnosti v husté dělostřelecké i minometné palbě, ve dne v noci, v písečných bouřích, v nesnesitelném vedru i tropických deštích. Byl vždy tam, kde bylo třeba pouzbužovat a dávat příklad. Divili jsme se, kde tento štíhlý, věkově již starší voják bere tolik energie. A protože byl přísný k sobě, mohl od svých vojáků hodně vyžadovat. Tak jsme získali jeho zásluhou pověst vynikající vojenské jednotky.

Své vojáky vedl pplk. Klapálek ke skromnosti. „O sobě mlu, a jiných jen dobře.“ Po zprůbě, že britský král Jind VI. jej vyznamenal vysokým britským řádem DSO, mu přišel zástupce roj blahopřát. Řekl jim: „Já jsem jen kapelník, vy jste ta kapela, která dobře hrála.“ Spontánní volání jeho vojáků „ať žije kapelník“ znamenalo pro něho více, než britské vyznamenání.

Ještě jednou se čs. vojáci vrátili do Tobruku — v lednu 1943 jako 200. čs. protiletadlový pluk východní, na který se čs. jednotka přeorientovala. Zde nás pak zastihl konec války v Africe. Voják si bojiště nevybírá. Z příkazu čs. vlády v Londýně odjížděl čs. jednotka z Afriky pod velením plukovníka Klapálka na loď Mauretanit do Velké Británie. Byla to dlouhá, nebezpečná, 6 týdenní trvalá cesta. Plukovník Klapálek přivedl jednotku dobře vycvičenou, ukázněnou, která svým bojovým zkušenostmi byla významnou posilou pro tamní čs. samostat. obrněnou brigádu. Generál Klapálek odjel později z Anglie do SSSR. Mnoho jsme na něho vzpomínali, když se jako velitel 3. brigády a později 1. armádního sboru probíjel po boku Sovětské armády do Prahy. Jeho vojáci ze Středního východu mezitím bojovali a umírali v bojích při obléhání přístavu Dunkerque. Na svého velitele, s nímž jsme strávili téměř tři roky, jsme nikdy nezapomněli. Při každé příležitosti jsme se k němu hlásili, abychom si stiskli ruce a zavzpomínali na minulost.

Ing. JINDŘICH KARNÍK

O vojácích

Br.L.Mániček, resident Chatou, Yvelines ve Francii nám ze svého archivu zapůjčil 2 vzácné fotografie. Jedna je z 11. října 1914 a zachycuje vojenskou přísahu rotu "Nazdar" v Bayonne v Pyrenejích. Druhá je z Agde z dubna 1940 při přísaze čs. jednotek tehdy se tam nacházejících. --Na dotaz sdělujeme, že škpt. Jaromír Pícka, osvětový náčelník čs. brigády v Anglii za války, zemřel v Praze 19. 3. 1984. Byl v 50. letech doma krutě pronásledován. --Máme snímek z prosince 1944 a jsou na něm: Ives, Beirnaert, Honza Valner, Tibor Gregor a Rudla Čulík. Posledně jmenovaný studoval v Ann Arbour, MI a nyní žije v důchodu v Berkely Spring, W. Virginia. --Br. F. Šnábl z Montreálu nám zapůjčil fotografii kpt. dr. Pavla Poláka, který zemřel v Londýně 17. ledna t.r. ve věku 81 let. Také nám svěřil fotografii čestné strážě našeho armádního sboru v Rusku s praporem. Přineseme co nejdříve. --MUDr. Leopold Firt byl před válkou přítelem Karla Čapka, po okupaci Němci se mu podařilo s pplk. K. Klapálkem odejít na Střední východ a tam byl jediným lékařem u naší jednotky. Jeho pomocníkem byl tehdy voják a MUC Dezider Hercz. / Po válce měl hodnost generál-majora a stal se náčelníkem vojenské nemocnice ve Střešovicích. V 50. letech měl velké potíže a ztratil nejen svá vysoká válečná vyznamenání, ale i svůj domek. Situaci dobře zachycuje článek v "Reportéru" v červnu 68 pod titulkem "Spravedlnost má zpoždění". --Polská vláda v exilu vydala studii o tom, jak v květnu 1946 polští generálové na západě reagovali na nařízení britské vlády o rozpuštění polských jednotek. Ty, jak známo, se nemohly vrátit do Polska. Řada vojáků ztratila domov v Sověty okupované části Polska. Angličané dávali přednost co nejrychlejší emigraci polských veteránů do zámoří /Kanada, USA/. /Vážným zájemcům pošleme tuto studii ve fotokopii. / --S čs. východní armádou se v r. 45. vrátilo také několik mužů židovské víry pocházejících z Bystřičky v Vsetíně. Patřili do skupiny asi 800 mužů, kteří byli z okresů Ostrava a Frýdek-Místek na podzim 1939 deportováni Němci do Niska nad Sanem, blízko demarkační čáry mezi SSSR a Německem. Podle výpovědi účastníků, Němci je na jaře 1940 donutili střelbou z pušek k útěku do SSSR. Sověti je bez výjimky deportovali na Sibiř a ti, co přežili, se později mohli hlásit k naší jednotce. Přijeli prý do Buzuluku v tak zuboženém stavu, že i Svoboda měl plakat. --Otto Wagner napsal zajímavou knihu "S Cizineckou Legií proti Rommelovi". Vyšla v r. 46. Kdo nám ji může zapůjčit? Kapitán Wagner se stal v Legii druhou téměř legendární postavou, vedle majora Karla Hory. --Při návštěvě Francie doporučujeme návštěvu čs. vojenského hřbitova La Targette, severně od Paříže. --V Praze zemřel 3. dubna t.r. býv. posádkový velitel v Bratislavě a v Praze gen. Jaroslav Červinka, 96. Velel našim vojákům u Bachmače v 1. světové válce. --"Leg. Hlídka" v oblasti Jižního Pacifiku připomněla, že mezi veliteli našich jednotek na Středním východě byl gen. J. Mézl /krycím jménem Gak/ a plk. Korec. Nejnižším bodem Klapálkovy kariéry byl okamžik, když podával devotní hlášení K. Gottwaldovi během Sokolského sletu v létě roku 1948. Gottwald měl na sobě uniformu čs. armádního generála. --Čtenář nás upozornil na zajímavý článek v revue "Rencontres" /č. 1/ 1968/ pod titulkem "Darney, svaté místo Československa ve Francii". V tamním zámětku je čs.-franc. museum a památník, který Němci v r. 1940 vyhodili do povětří, byl obnoven. --Red. Josten nám v souvislosti s útokem našich na pevnost Dunkirk 28. října 1944 napsal: "Bylo to sice hezké datum, ale Němci na nás čekali". Tím se vysvětlují těžké ztráty našich. "Postup k "fabrice" byl dobrý, ale ukořistěné zbraně nebyly odvezeny a dobyté bunkry nebyly našimi zákopníky vyhozeny do vzduchu." Později se týž prostor musel dobývat znovu. --Mezi svobodnými Francouzi v POW-zámku Colditz byl také náš kpt. Richard Zdráhala. Byl zajat v sev. Africe a měl možnost krátkého rozhovoru s maršálem Rommelem.

CZECHOSLOVAK (TORONTO)
CREDIT UNION LIMITED

KAMPELIČKA

740 Spadina Avenue, Toronto, Ontario M5S 2J2 (roh Spadina a Bloor). Tel.: (416) 925-0557

24 HODINOVÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA

American Express
Travellers šeky
BEZ POPLATKŮ!

- Dlouhodobé vklady
- Denní úrokové vklady
- Speciální vklady
- RRSP
- RHOSP

- Hypotéky
- Osobní půjčky
- Speciální půjčky na nová auta
- Line of credit
- Šeková konta bez poplatků za šeky

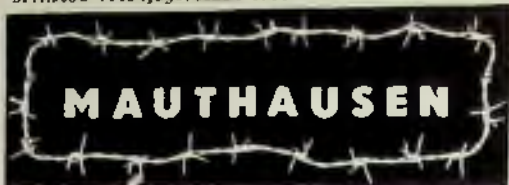
Přijďte, píte nebo volejte pro podrobnější informace.

Úřední hodiny - Pondělí a pátek 10-7; úterý až čtvrtek 10-5; v sobotu v Měs. zavřeno.

Vzácná fotografie z archivu inž. J. Fráni z Kanárských ostrovů. Místo: Leamington Spa 1941. Zleva: škpt. Zahradka, neznámý americký novinář, pplk. gšt. Karel Lukas /původem z Brnička/ a propagační důstojník naší armády v Anglii por. inž. Jan Frána. Ptk. gšt. Karel Lukas byl po válce čs. vojenským at-tackem ve Washingtonu. Začátkem roku 1948 byl slu-žebně v Praze. Když se komunistům povedl známý puč v únoru, dostal se plk. Lukas do rukou OBZ a B. Reicina a při výsleších byl umučen. Plk. Lukas byl vzorem čs. důstojníka masarykovského typu.

Dr. Miloš Vítěk, býv. vězeň č. 1182:

Koncentrační tábory Mauthausen a Gusen, které jsou nedaleko od sebe u Lince v Horních Rakousku, byly t.j. před 40ti lety osvobozeny 11. tankovou divizí Spojených 3. americké armády. V těchto vyhlazovacích táborech zahynulo celkem přes 120.000 vězňů, a nichž bylo 5.000 československých. Osvobozeno bylo 64.000 vězňů, a toho bylo 2.000 československých. Dr. Vítěk byl se skupinou profesorů a docentů Masarykovy univerzity. Většina z nich byla po příchodu do tábora v únoru 1942 ubita na Pflanzengraben a v Kaserne Wiener Graben. Ti, co přežili, byli v listopadu 1942 posláni do Dachau. O Mauthausenu pojednává publikace napísaná dr. Vítěkem z r. 1946, a která přetiskuje toto úkřak:

V LOMECH A NA TRINÁCTCE
Mým komandem byl kameňák Wiener Graben, nebo jak jsme říkali mezi sebou - Šrajnbruch. Bylo to komando, které zničilo za krátkou dobu i nejsilnější. Za mnoho věděl jsem. Nejdůležitější bylo pracovat očima a v nestřežených chvílích si vydechnout. To však bylo pro mne zlé, neboť bez brýlí jsem dobře neviděl a nasadit si je, znamenalo dát se ubít. Když jsem cítil, že pro vodu v neobehnaných a těžkých nohou nevýjdu do strmých schodů z lomu, na nichž byli odštěpováni, kdo již nemohl nahoru, hodil jsem si na nohu kámen, a bohudík, dost šťastně. A tak se mi podařilo dostat se na operaci do nemocnice, málem bych však byl vykrvácen. Napřed mi hrozili ovšem zastřelením a bunkrem pro sabotáž práce. Kdoletčického mne po 14ti dnech z revíru vykazali. Po návratu do práce jsem blok ani nepoznal. Tak se změnil všichni za ten krátký čas! Mnoho kamarádů mezitím umřelo, mnozí k nepoznání zhubli. Náš blok č. 13 byl v celém táboře nejhorší a byl opravdu blokem prokletým. Zeleň lotr Ackert, největší surovec v táboře, mlátil, kopal a neuctivě dupal po svých obětech. Když otevřel dveře do schlafrumu, všichni se třáslí. Byl jediný z těch sadistů, kteří usmrcovali vězně proudem vody z vodovodní hadice, již vráželi ubožákům do úst. Sotva jsme usnuli, zapískal k záhloupel a tloukl hlava nehlava všechny, kdo okamžitě nevyskočili. Uprostřed noci a někdy až k ránu vyburcovali nás často ze spánku opilí blockführeri, vracející se z píték v Linci, jednou i sám Bachmayer s důstojníky, pouštěli na nás své psy a skákali v těžkých okovaných botách po nás, ležících na zemi, jako pominutí, za doprovodu nejhrubších nadávek, tschechische Drecksche, Sautschechen atp. a s blockpersonálem do nás tloukli gumovými buškami, násadami a býkovci. Následky byly hrozné a všude bývalo plno krve. S furunkulosou na krku, kterou jsem mezitím dostal, sestupoval jsem znovu do poklepného lomu. Takový den v lomu se dá stěží věrně vyličit. Třináctka chodila poslední. Na schodech začali blockführeri do posledních páték bušit. Tyto pátky, ubíhajíc ranám, srážily předchozí řady a celá stovka se pak sunula do lomu na hromadu těl, do níž kápoři házeli klacky. Poněvadž se pracovalo v lomu v dřevácích, postráceli jsme je při tom obyčejně a museli pak po celém den pracovat bosí. My Češi a pak Židé jsme byli zafazováni poněvíc k nejhorší práci do sonderkomanda u mlýna, v němž se drtil kámen, ke kápoři Nagelovi. Ale ani u Rittera, Williho, Steina či Bertla nebylo lépe. Byl to strašný boj o uhažení života, kdy člověk trpěl hladem, slábil a klesal vyčerpáním, avšak musel pracovat, jinak by byl býval ubit. V létě jsme bývali na nohou až 16 hodin, pracovali jsme 10-12 hodin denně, zbytek jsme prostáli na apelech. Často se večer "execirovalo". Jako polámaní jsme uléhali. Dlouho do noci zněla z amplionů zamontovaných na blocích, hudba, divně kontrastující v tomto prostředí s hrůzou táborového života. Odporný nasládlý pach po spalovaných mrtvolách a plameny krematoria zvyšovaly účinnost mauthausenského dramatu. Dojmy slábnoucí při pohledu na jejich ru-

Lev Haur, býv. vězeň v Mauthausenu, nakreslil slopovistně stěnu náhody kurnictva Wiener Graben. Vězeňové byli barbaricky zbiti na 180ti schodech, kterými byli přiváženi do vězení z jazyčnické Zimoty.

dou záplavu byly zdrcující. A tak jsme se bránili zuby nehty. Silná vůle a pud sebezáchovy byly účinné při zbraněmi ve vyčerpávajícím boji o prodloužení naší bídy. Vzpomínky na domov a na naše drahé vyvolávaly v nás silné citové reakce a křísily v nás touhu po životě a návratu domů. Ráno probouzel nás ještě za tmy zvonec - jehož pronikavý zvuk doznal nědejší-volající nás znovu do tvrdé, vražedné skutečnosti. Hodiny práce bývaly nekonečné, ba šlo-li o velmi těžkou práci, měřili jsme čas minutami. Délku svých životů počítali jsme na týdny. Nezapomenu nikdy na kopání pařezů v potoku, na nakládání velkých balvanů a padesátek cementu na auta, na celodenní "lauf-schrit" u "lor" /voziků/ na vynášení mrtvol židů svržených se skály a jiných ubitých vězňů.

JAK JSME BYLI PŘIVÍTáni
Koncentrační tábor Mauthausen se tyčí jako nestvůrná pevnost na levém břehu Dunaje, asi 25 km východně od Lince. Drsné je podněti tohoto kameňáckého kraje, ledový je v této části Horních Rakous vítr a dešť, pronikající jsou ranní a podzimní mlhy, nesnesitelné jsou denní tepelné výkyvy a letní žár. A tak již příroda sama předurčila tento kraj k vybudování zničujícího koncentračního tábora. Co nedokonalá tvrdá příroda, do domyslu a prováděl v Mauthausenu germánský duch a bés. V čele tábora stál jako lagerkomandant vrub Zierreis a jako schutzhaftlagerführer zapřisáhlý nepřítel Čechů, krvavý Bachmayer. Tábor byl hlidin zvířelím esesmanů. Prvními vězni v Mauthausenu byli zločinci z povolání, nazývaní BV /Berufsverbrecher/ a nešťastné asociální živly, zvané RAZ /Reichsarbeitszwang/. Byli tam nahnání z přeplněných rakouských věznic, jež byly postupně vyklizovány pro politické vězně, oběti německého fašismu. Na těchto prvních obyvatelích tábora zaučovala se SS ve vražedných metodách. Když pak přišli do Mauthausenu začátkem roku 1940 první političtí vězňové, byli zločinci z povolání, přeživší počáteční hrůzovládě, odměnění za přestálí strádání tím, že jim byla dána neomezená moc nad životem a smrtí nejnížší kategorie zločinců podle nacistických teorií, to jest zločinců politických. Ze zločinců z povolání rekrutovali se suroví kápoři, blokčři a štabčři, jimž příslušovali později španělští podkápové, ranhojiči a blokfrizéři. Tito všichni okradali spoluvězně o jídlo, o oděv, šikanovali je při práci, nedopřáli jim oddech, ani nedělního odpočinku, ba rušili i jejich noční klid nesmyslnými záhlapely. Za zlaté zuby, vydlabané židům a mrtvolám, za prsteny, šperky a jiné cenné předměty, jež byli vězňům odnímány při příchodu do tábora, obstarávali si prostřednictvím zkorumpovaných esesmanů, kteří mívali na kořisti rozhodující podíl, alkohol, hodovali, pořádky pítiky a homosexuální orgie nebo hýřili a prostitutkami v nevěstinci zřízeném na 1. bloku, či hráli v karty o značné částky nebo životy politických vězňů, zatímco na vedlejších blocích tisíce umíraly hladem a na následky jejich hrubého zacházení a odehrávaly se tam tragédie, jež nemají příkladu v dějinách lidského utrpení. Tito pochopové esesmanů nejnížších sklónů vraždili denně stovky politických vězňů nebrutálnějším způsobem. Jejich první oběti byli španělé, po nich přišli na řadu Poláci a od podzimu 1941 hlavně Češi, jejichž utrpení vrcholilo roku 1942. Velké bylo také utrpení Rusů. Židé prožívali v Mauthausenu peklo po celý čas. Do této pevnosti se silnými zdmi, připomínajícími středověké hrady kastilských měst, hnali nás z nádraží jako stádo, povzbuzovali pažbami pušek k rychléjší chůzi, tloukli nás v bráně, před koupelí, v koupelně i po koupeli. Židy ubíjeli většinou na místě, 14ti-denní karanténu z nich nepřežil zpravidla žádný. Šli často dobrovolně do drátů nabitých proudem nebo byli do nich házeni blockführery. Nazí a bosí byli vyháněni na mraz a ponecháni tam celý den nebo celou noc, až zmrzli. Po odnětí svráků, ostříhání, desinfekci a vykoupaní v horké vodě, nechali nás polonahé stát ve sněhu jen ve dřevácích, mnohé až 5 hodin v 15ti-stupňovém mrazu. Mnoho jich omrzlo a dříve či později umíralo pak na následky omezení. Pan schutzhaftlagerführer Bachmayer tu "českou univerzitní bandu" osobně víral a důkladně potýral. Býkovcem zbíval nám několika do krvava tváře, pak vyval dostojníky, podسريرoval je nesmyslnými povely a pustil na ně své psy. Smečka lidských psů v SS-uniformách a zločinců z povolání vrhla se na nás ostatní. To se roztekly proudy krve našich lidí, jež pak denně nepřestávaly téci. Bachmayer nás ujistil, že ještě nikdo nevyšel z Mauthausenu živ, že jediná cesta odtud vede komínem, a že uděláme nejlépe, přijdeme-li hned "do drátů". -Tato užasná slova opakovali nám později všichni blockführeri a jejich zdrcující pravdivost potvrzovala nám většina starších vězňů. Jinak prý ještě něco zažijeme, nežli všichni "pojdeme" neboť v tomto táboře jsou Češi postaveni na rovnou židům. Potom hned jednou z židů, železničnického úředníka z Nového Města n.M., který přijel s námi, rozkopali přivolení, jiným znatověřili obličej, takže jsme je po "křtu" vůbec nepoznávali. Zpěráželi jim žebra a kopali jako zběšilí do jejich zkrvavených těl. -To byly první nečekané silné dojmy. Sundal jsem brýle, neboť každého, kdo je měl, počítali k inteligenci, a tu ničili v lágru všemi prostředky. Systém byl rafinovaný a Gestapo dobře vědělo, kam nás posílá. Zločinci z povolání říkali jsme jim "zeleň" protože byli označeni zelenými trojúhelníky/ a nízké církéské elementy /tém jsme říkali "černí", protože nosili černé trojúhelníky/, v jejichž rukou byla táborová moc, nás nejen nelidsky týrali, nýbrž také okradali o naše skrovné přiděly jídla, ba i o těch několik cigaret, pokud jsme v kantine vůbec něco dostali. Vše, co jsem za svého pobytu v Mauthausenu dostal, byla ze mne "vytlačeno" v lomě nebo sebráno při "filcování", které se provádělo hned po rozdělení kantine. Jednou jsme dostali 10 sáček se zubním práškem. Z hladu jsme jej snědli, aspoň to zastavovalo průjmy. -Plochá vězeňská čísla jsme nosili na šňůrce kolem krku. Když nastala velká úmrtnost, byla čísla vpisována na inkoustovou tužkou na prsa. V táboře žila vždy jedna národnost v nemilosti jako spodiina. V době, o níž píši, jsme to byli my, Češi. Byli jsme vyloučeni ze všech výhod v táboře, často jsme měli i méně polévky a menší "porce". Přidává se mi obrázek z lomu, kdy nás svolali na přídavek polévky, "nachschlag". Když jsme se seřadili, rozeznali nás kápoři klacky a místo nás nastoupili ke kotlům Němci. Byli jsme většinou izolováni na 13. bloku, kde umírali vězňové

denně po dvacítkách. Předchozí české osazenstvo tohoto bloku /političtí vězni z Terézian/ bylo odpraveno nejhanebnějším způsobem. Provádělo se to plynem, injekcemi, střelou se, věšelo, ubíjelo se na komandech, zvláště v lomu, a mořilo se hladem. Z hlodu se v revíru, t.j. v tábořové nemocnici, "pěstovaly mrtvoly". Zemřeli-li vězeň v těžko přístupných horních postelích, tajili sousedé jeho úmrtí a "fasovali" za něho. S mrtvolou spali pak třeba i celou noc. Můj soused na 20. bloku pěstoval doktor Hrdlička dr. Miloš val si mrtvolu po 2 dni. I na to Vítěk v Montrealu, ovšem přišli, a aby se tomu zabránilo, musel se přirozdívání jídla každý pacient posadit a "ukázat hlavu". Vzpomínám si, jak z jara r. 42 vyhnali do práce na "planýrně" ruské válečné zajatce, podvyživené přes zimu jednou desetinou bochníku denně. Po stovkách padali slabosti. Položili ještě byli házeni na vozy a odváženi do krematoria. V krátké době zbylo jich z několika tisíc pouhých pár desítek. Něco podobného zažili jsme na 16. bloku v červenci 1942, kdy se nás zbavovali jako invalidy stejným způsobem. Byla to mauthausenská heydričovská. Kdykoliv se vybírali nebo se měli dobrovolně hlásit starší, slabší, nemocní nebo invalidé, neznamenalo to nic dobrého. Tak se jich např. jednou mnoho přihlásilo na "lehčí práci" a museli pak do úpady nosit z lomu těžké kamenné. Jiný byli posláni do plynové komory nebo na injekce.

TRAGEDIE BRNĚNSKÝCH VYSOKOŠKOLSKÝCH PROFESORŮ
Zima na rok 42 byla velmi tuhá. Kamarádi nedostatečně oddělení, často jen v dřevácích, bez rukavic a s nepokrytou hlavou, museli pracovat ve sněhových vánicích, v ledovém větru a ve velkých mrazech. Většinou omrzli a umírali bez pomoci v hromadách na blocích, protože tehdy byli Češi vyloučeni z přeplněného revíru. Hrozilo, že vyženou z karantény na práci také nás a že se staneme rovněž obětmi hrozné smrti. Mnozí z nás byli bosí. Docent meteorologie Hrdlička se netajil obavami. Dne 18. února jsme šli do práce na planýrku, jejíž oběti se stává většina brněnských univerzitních profesorů a mnoho brněnské inteligence. Zmoření těžkou celodenní prací lopatou a krumpáčem bez minuty oddechu, pod nákladu písku a balvanů, střílením, bitím, a zase bitím k smrti, hynou po krátkém pobytu v lágru naši nejlepší lidé na omrzliny, furunkulosy, flegmony, oedemické otoky, z hlodu a z podvýživy, na úplatci či jakýsi druh epidemických průjmů, na následky vyčerpání nadlidskou námahou. Jeden přítel umíral po druhém. Profesor Rosický byl první obětí. Umírají profesori Bayer a Bečka, podléhají dále profesori Vážný, Křívý, oba Saháňkové, Vacek, doc. Hrdlička, dr. Tomčík, dr. Skalák, Vrána, Vařílek, Čihlák, Obořil, Klíma. Prof. Tvrdého, letičského pána, hodili na planýrce jednoho rána za mrazu do vody. Byl velmi statečný, ale ztěl plic a průjmy ho brzo udolaly. Nemohu se rozpovídat o utrpení všech těchto mučedníků. Slovem se nedá vystihnout co upravené galeji prostředí a strašné okolnosti, za nichž umírali. Stejně tak nelze ani vypsat jejich statečnost. Z dřívějších obětí Mauthausenu připomínám Karla Hašlera a zemského přísedícího Drobného z Brna. Z našeho únorového transportu udrželi se tehdy jen univ. profesori Bušek, Podlaha a Tomášek, dr. Šilhan, dr. Havlík a dr. Habřina. Ostatní pomřeli. Část přátel, oddělená od naší skupiny jako "parašutistická akce" v den příchodu do tábora, byla dána do bunkru, t.j. táborové věznice /např. red. Juščík a Měrka z Ostravy/, a byla tuším 7. května popravena.

PO HEYDRICHOVI
Příšerné dny, kdy bylo ubito v lomu hodně Čechů, nastaly po atentátu na Heydricha. Bylo to jednou v pátek, kdy oberkápo Zarembo začal: "Sämtliche Tschechen und Juden raus!" Nastala perzekuce crvajících několik dní, kterou nás v lomu jen málo přežilo. Tehdy se také na blok do noci evičivalo. Náš blok téměř vymřel a byl doplňován silnými španěly. Z Čechů jsme zbyli a pracovali dále v lomu dr. Havlík a já. Jistě ani on nikdy nezapomene, jak jsme vynášeli do schodů velké kádě, vřehovatě naplněné výkaly. Vyli jsme při tom bolestí, ale drželi jsme se! Když pak dr. Havlík onemocněl flegmonou, podařilo se mu dostat se do revíru. Ztratil mravní oporu v kamarádovi, sestupoval jsem po schodech do lomu jako do hrobu, neboť jsem byl přesvědčen, že již odněkud nevýjdu.

MUČEDNÍCI 16. BLOKU
Mnoho mých přátel zemřelo na 16. bloku: učitel Hebrón, dr. Růžička, prof. Mrkos, těžká byla smrt Bretschneiderova a Vedrova. Zde zemřel též dr. Teichman, dr. Scheiner, dr. Podlašický, harmonikář Hlaváček, Kalas, Perašit, Čihák, Hanzlík, Richter, Adamík a jiní. Na následky útrap zemřeli později dr. Černošánek, oblíbený učitel Kovář, pak ještě v Dachau umřel Reček, Česal, Knot, Joudal, dr. Derka.

Na 19. bloku jsme byli rozděleni na skupinu A, v níž byli silnější, a na skupinu B, kde byli slabší /jejich osud byl pokládán za zpečetěný/. K poslední skupině přiřadili židy a další invalidy a těžce nemocné z jiných bloků. Později jsme se dověděli, že jsme byli určeni pro plynovou komoru a k injekcím. Naštěstí byla akce zastavena a komise nás převzala pro Dachau.

ZÁVĚREM
Kdo spočte stržené riny, kdo zváží zimu, hlad a smrtelnou vyčerpanost, kdy ztupělé smysly přestaly vnímat bolest? Kdo vypíše přestálí duševní muka? Lze vůbec slovem vystihnout to vražedné ovzduší a ony subjektivní stavy beznaděje a zoufalství, když člověk slábně a nevidí záchranu? Či dá se změřit síla vůle, pudu sebezáchovy a rohuš žití, jež nás udržovala při životě a vítězila nad smrtí? Snad ano. Nikoliv však mým neumným perem a smrtelnou formou těchto povšechných řádků, jejichž posláním je uctít památku zahynulých mauthausenských mučedníků a vzdát tak hold velikosti kamarádství v boji na život a na smrt v lomech a na perzekučním bloku. V neposlední řadě nechť je však mé svědectví momentem naší i světové veřejnosti. Galeje mauthausenská, předstihly jste představy, jež jsme kdy měli o surovostech temného středověku a nejbarbarským ponižování lidství! Budete po staletí symbolem českého utrpení, jež bylo tvrdší všech žulových hradeb!

skautská hlídka:

Skautský kurs
v Hodoníně před
válkou: vlevo
ing. Sláva Šulc,
vpravo dr. Velen
Fanderlík.

Sláva Šulc:

VZPOMÍNKY NA VELENA.

Poznali jsme se na Moravské Lesní Škole u Náměště nad Oslavou v srpnu 1929. On byl jedním z instruktorů a já nejmladším lesoškolákem. Nebylo mi tenkrát ještě 15 let. Do kurzu jsem byl přijat

na mimořádné doporučení župního zpravodaje. Odrážel se v tom nedostatek vedoucích, jímž skautské hnutí chronicky trpělo. Kvalita instruktorů byla prvotřídní a týdny s nimi strávené zanechaly ve mně vzpomínky a dojmy, které po více než půl století zůstávají neobyčejně živé. Zvláště ten poslední táborák se skautskou hymnou na rozloučenou "Chcem věrni zůstat..." Mezi tímto vynikajícím instruktorským sborem na každého největší dojem udělal Velen Fanderlík. Mluvil-li na jakýkoliv námět, jeho znalost byla nevšední a vynikající, ať už šlo o skauting, umění, kulturu, dějiny atp. Mohli jsme ho poslouchat celé hodiny a pak další hodiny s ním debatovat. O jeho kreslířské a rytecké zručnosti svědčí stovky kreseb, dřevorytů a řada ilustrovaných knížek. Když jsem se ho po letech zeptal, zda existuje vůbec nějaký obor, který neovládá, odpověděl mi krátce: "Jo, právo, proto jsem ho šel studovat". -- Po pětileté přestávce sešel jsem se s Velenem jednou nebo dvakrát v našem skautském ústředí v Praze. Byl jsem první rok na technice a vypomáhal jsem občas ve Svazu tajemníku J. Novákovi. V Praze

se mi nelíbilo a tak příští rok jsem "přesedlal" na techniku do Brna. O prázdninách zúčastnil se opět kurzu Lesní školy u Hranic na Moravě. Když jsem se Velenovi zmínil, že budu v Brně, zeptal se mě, zda bych s ním chtěl spolupracovat. A tak začali naše schůzky u městského domu č. 2., kde Fanderlíkovi bydleli. Rozmluvy vedly občas k závěrům, jeden z nás to hodil na papír a tak se zrodilo několik jeho i mých článků v "Junáku" a ve "Vůdci". Tyto schůzky nesmírně prohloubily můj skautský obzor. Také jsem jezdil s Velenem jako rozhodčí na skautské soutěže a pomáhal mu vést kurzy. Tomu všemu udělali nacisté konec. Když jsem se na jaře 1940 dostal do Francie, zjistil jsem, že Velen je venku též. Sešli jsme se občas až v Anglii, kde Velen našel zařazení u vojenské justiční služby; já začal jako "private" u dělostřelců. Během války jsem s ním zastupoval /oba v battledressu/ čs. skauty na různých slavnostech v anglických městech. Po návratu domů mne osud zavál jako provozního inženýra do chemických závodů v Ústí n. L. Zde jsem se zapojil jako instruktor Lesní školy župě Přemysla Otáče, kterou vedl br. Třeštík. Jako referenci jsem uvedl Velen, který stanul v čele obnoveného Junáka. Tak se o mě dověděl a naše spolupráce se opět začala rozvíjet. Až přišel únor 1948 ... V listopadu téhož roku jsem ilegálně odešel z vlasti a v budově reálky v Řezně, kde byl D.P. lágr, jsem na chodbě potkal Velen! Ani jeden z nás tím nebyl překvapen. Organizoval právě skautskou akademii a tak jsem mu pomohl. Pak Velen emigroval s Velenkou do Kanady a já zůstal v Anglii. Vyměňovali jsme si vánoční pozdravy - jeho byly vždycky vlastnoručně vyrobené. Před čtyřmi lety nás navštívil a tak jsme spolu podnikli "sentimental journey" počínající Cholmondeley parkem, kde byl náš první vojenský tábor v r. 40, dále Chester, Manchester, Malpas, Nantwich a Whitchurch. Navštívili jsme i Hilton Hall. Tam byla za války škola, kde občas učil. Tam také poznal Velenku a byli oddáni. Někdy lidé, které jsme potkali, se dosud na Čechoslováky pamatovali. Při odjezdu poznamenal, že je škoda, že tu cestu nemohl sdílet s Velenkou, která náhle odešla. A měl jsem pocit, že skautský stisk našich rukou měl v sobě něco finálního a že setkáme-li se někdy někde, bude tam Velenka s námi.

MVDr. PROKOP VEČEŘA

Mezi naše neznámější chovatele a pracovníky jezdeckého i dostihového sportu patří bezesporu MVDr. Prokop Večeřa (nar. 13. 9. 1908). Od mládí pracoval v chovu koní, nejprve v Kladru-
bech n. Labem a později v Hostouni.

V době těsně po válce se společně s Hanušem Keilem a dalšími chovateli zasloužil o záchranu a registraci řady klisen, které byly roztroušeny v nejrůznějších koutech země. Po měsíce cestoval po celém území republiky a komise již byl členem absolvoval denně až pět svodů klisen a řadu jich zachránila pro další chov ať již zemský, vojenský nebo státní.

V roce 1952 byl pověřen přestěhováním hostouňského hřebčína na druhý konec republiky do Albertovce, kde vybudoval s tehdejšími svými spolupracovníky, dnes již velmi proslulý ústav. Navázal úzké styky se zahraničními chovateli např. v NDR a SSSR, odkud v roce 1955 přivezl s hřebčína S. M. Kirova trakénského hřebce Quoniam (původně Gavora), který v Albertovci působil 10 let jako plemník a do základního stáda matek bylo také zařazeno 10 jeho dcer a stal se otcem kmenových plemeníků Quoniam I. a II.

Prokop Večeřa měl vždy velmi blízko ke sportovnímu ježdění. Sám byl v údolí první republiky aktivním parkurovým jezdcem a po válce jsme ho viděli v sedle kladrubských koní v rámci steeple-chase při Velké pardubické. V Albertovci pak velmi často působil jako ředitel jezdeckých závodů, hlavně military, z nichž řada byla mezinárodních. Prvou velkou sportovní jezdeckou soutěží, která se v Albertovci konala byla v roce 1957 military a od té doby se zde tato sportovní náročná a divácky velmi zajímavá disciplína koná dodnes. V roce 1969 byla v Albertovci založena tradice steeple-chase cross-country, která se během let stala skutečnou prověrkou koní pro Velkou pardubickou. Mimo jiné v ní zvítězili i pozdější vítězové Velké Korok, Mor, Limit, Simon a Sagar.

Často býval MVDr. Prokop Večeřa rozhodčím při mezinárodních soutěžích, v roce 1965 byl vedoucím našeho reprezentačního družstva, které se zúčastnilo mezinárodní military v Moskvě. Byl také členem tehdejší Ústřední jezdecké sekce, kde zastával funkci předsedy chovatelské komise, pro tuto funkci měl nejlepší předpoklady.

Vybudování hřebčína Albertovec s jeho mnohostrannou chovatelskou činností, dostihovou stájí, výborným sportovním družstvem hlavně v drezuře a military nebylo maličkostí. Velkou oporou i pomocníkem mu byl tehdy úspěšný mezinárodní drezúrní jezdec mjr. Jan Pitlík, jehož si vybral jako trenéra sportovních koní a remont. Neméně plným pomocníkem mu byl i jeho pozdější nástupce ing. František Lamich.

MVDr. Prokop Večeřa působil v Albertovci do roku 1970, kdy odešel do důchodu. To však neznamenalo konec jeho úspěšné chovatelské práce. V Novém Jičíně začal budovat chov koní na statku brněnské Vysoké školy veterinární. Za dobu jeho zdejší činnosti byla k nám dovezena řada výborných klisen. Svoji celoživotní práci patří Prokop Večeřa mezi největší osobnosti našeho chovu koní.

P. N.

Registrace klisen v České Lípě v létě r. 1946. Vpravo s prutem: MVDr. P. Večeřa.

Hledají se adoptivní rodiče: za dlouhé hodiny tvrdé práce velká odměna!

Být adoptivním otcem nebo matkou je tuhá dřina. Plný úvazek. Dvacet čtyři hodin denně. Často frustrující, neustále vyžadující trpělivost, energii a lásku. Navzdory tomu nebo právě proto tisíce lidí každoročně přijímají nevlastní děti do svých domovů.

Některé jsou zcela malé, jiné již dospívají, některé mají fyzické nebo psychické problémy. Všechny však mají jedno společné: potřebují pocit bezpečí, aby překonaly obtížné období svého života a tak se připravily pro založení vlastní rodiny. I vám bylo dáno bohatství, o které se můžete rozdělit s dítětem. Jako jeden z týmu sociálních pracovníků můžete pomoci dětem i jejich rodičům v tom, v čem nejvíce potřebují. A sami dozrajete a vyroste jako osobnost.

Chcete-li vědět více o tom, jak se stát pěstounem, spojte se s místní Children's Aid Society nebo Family and Children's Services.

Není to lehký úkol. Málokterá práce vyžaduje tolik od jednoho člověka. Ale o to více se vám vrátí odměnou.

Ministry of Community and Social Services

Ontario

V září 1977 navštívil Toronto náčelník rakouského ministra vnitra a předseda Komise pro udělování azylu, dr. Herbert Krizek. Sešel se mj. se skupinou našich krajanů, jak dokazuje tento obrázek. Zleva: inž. Jan Mrázek, Jiří Černý, Miroslav Janeček, inž. Karel Buzek a dr. Herbert Krizek. Zajímalo se, jak se v Kanadě daří našim lidem, kteří Rakouskem jako uprchlíci prošli. Tenkrát si se svým doprovodem, ve kterém byl i tajemník kanadského velvyslanectví ve Vídni p. Martin Stone, pochutnal na znamenitém obědě v Beneš Inn. V r. 1982 přijal ve Vídni v budově ministerstva vnitra prof. Vladimíra Krajínu, který mu poděkoval za všechno, co pro naše lidi v Rakousku udělal. Nedávno došla z Vídně smutná zpráva: dr. Herbert Krizek tam dne 25. března 1985 náhle zemřel. Bylo mu pouhých 61 let. Litujeme jeho odchodu a vyslovujeme pozůstalým naši upřímnou soustrast.

Upřímné blahopřání k narozeninám

Dne 2. června se ve Viktorii dožije svých 77. narozenin sympatická žena a pilná čtenářka "Kanadských Listů", paní Jiřina Kubánková. Mají ji rádi všude: v Montrealu, v Torontě i na záp. pobřeží Kanady. Má srdce ze zlata a pomůže, kde může. Vydavatel t.l. měl tu čest navrhnout příslušným místům v Izraeli, aby její jméno bylo poctěno stromem v lese spravedlivých v Jeruzalémě. Paní Jiřina totiž za války pomáhala Židům v Terezíně a sama se za to octla v nacistickém koncentračním táboře Ravenbrück. K narozeninám jí upřímně gratulujeme!

Karel Podolský zakončil 18. 12. 84 své studium na U. of California v Berkeley, s vyznamenáním a obdržel titul B. A. s důrazem na ekonomii. Karel se narodil 13. 12. 61 v Praze. První třídu

začal v němčině ve Švýcarsku a dokončil ji v angličtině v Kalifornii. Mluví a píše plynule česky, anglicky a španělsky. Byl činný a úspěšný ve sportu - v košíkové a v handball. Posledních 6 let také při studiu na částečný úvazek pracoval. Svou vytrvalostí a pilou ukázal, co může české dítě dokázat v cizině. /Dodáváme: s podporou obětavých a milujících rodičů./

Dr. Jaroslav Němec - pětasedmdesátník

Spoluzakladatel Společnosti pro vědu a umění (SVU), její první generální tajemník a nakonec předseda se dožil 23. března 85, sedmdesátipětilet. Moravský Slovák z učitelské rodiny z Otčova u Uherského Hradiště, vystudoval práva na Masarykově univerzitě v Brně. Po studiích nastoupil soudcovskou dráhu u krajského soudu v Uh. Hradišti. Dlouho tam však nepobyl. Přišel Mnichov a nacistická okupace. Jaroslav se ihned napojil na odbojovou organizaci „Ochrana národa“, a když Gestapo zatahovalo síť kolem jeho skupiny, probíhl se do zahraničí a vstoupil do čs. zahraniční armády. Nejprve do čs. jednotky ve Francii jako důstojník kulometné rotě a po pádu Francie do čs. zahraniční armády v Anglii. To už byl vojenským soudcem a polním prokurátorem. V r. 1944 byl jmenován vrchním polním prokurátorem u armádního sboru v SSSR. Po skončení války se vrátil do Prahy, ale vojenskou službu opustil a přešel do vládních služeb. Po únoru 1948 byl však jako západní zahraniční voják a přesvědčený antikomunistický ihned propuštěn. Brzy se mu podařilo dostat se ilegálně opět za hranice. Emigroval do USA, kde se přeskolicil na katolické univerzitě ve Washingtonu na magistra knihovnictví. Usadil se ve Washingtonu D.C. a pracoval ve Státní lékařské knihovně v oboru soudního lékařství až do svého odchodu do penze v roce 1976. - Nyní je na odpočinku, ale neodpočívá. Mimo jiné pečuje dále o své „dítě“ SVU, je členem jeho předsednictva a dosud řídí jako zodpovědný redaktor Zprávy SVU. A dělá to moc dobře. Zprávy jsou vyhledávaným zdrojem informací o českém a slovenském kulturním životě v zahraničí a to nejen pro téměř 2.000 členů SVU, ale i tisíce nečlenů.

Jaroslav má dva zlézejní zájmy, jimž se ve svém druhém exilu věnoval a věnuje: soudní lékařství, v kterémžto oboru napsal řadu odborných článků a měl také řadu přednášek, a pak historii Moravy, a především svého rodného Otčova. Napsal také obsáhlou monografii Otčova u Uh. Hradiště.

Dr. Jaroslav Němec má nesporně bohaté a velmi zajímavé zkušenosti ze svého působení jako vojenský prokurátor. Jako vrchní polní prokurátor v SSSR byl totiž často ve styku - ne vždy příjemném - s vrchním velitelem čs. armádního sboru v Rusku, s gen. Ludvíkem Svobodou. Pokud vim, Jaroš si klade tyto vzpomínky na papír a doufejme, že je brzy a jistě s velkým zájmem budeme číst. B. Bunža

Nápis na náhrobku lužicko-srbského vlastence Jakuba Barta-Čišínského /+18. 10. 1909/ v obci Wotrowje.

Ze zrudobov a bédow mojich je wéne Lužica mi pletla džakownosće. Ze sykow mojich mi nět radosé kée a mojim Serbam nowe mjeno rosće... Haj bolostne chwile a martrarske chwile nioe do mnje su lále a myto net dale. Njech horjo tuž pari, a bōda njech wari: Ja prišol přez křiže džě k hwězdam sym bliže.

ČECHOSLOVÁCI v ZAHRAANIČÍ

"Hlas národa", vycházející v

Chicagu, přinesl nedávno znamenitý článek red. J. Joste na "Poklonil jsem se královně". Popisuje ceremonii, při které autor článku dostal z rukou anglické královny řád MBE-Member of the British Empire, na návrh minister-ské předsedkyně. --Došlé pozdravy: Zdeněk Šmerda ze Singen, NSR; Klimešovi ze St. Georgen, Rakousko-těší se na Kanadu; pí Růžena Stránská z NY-byla mile překvapena fotografií jejího zesnulého manžela; Luboš a Míla Baerovi /Švédsko/ z dovolené na Kanárských ostrovech; prof. dr. Josef Kratochvíl z Ostfildern, NSR-daroval nám pěknou brožuru k 40. výročí svčení na kněze dp. Jaroslava Kubovce; Cookie a 16 dalších skautů a skautek z výletu u Lutterbachu ve Švýcarsku; Tonda Bartoš z NY-píše, že všichni nařikají, my děláme...; Anna Kvapilová z Norska - uvažuje o nové návštěvě Kanady; J. Polínek z Burgdorfu ve Švýcarsku; paní Marie Batlíková z Costa Mesa, CA.-má novou adresu; Emanuel a Carmen Kludští ze Stuttgartu, NSR a prof. Henry Jelínek z NY. Srdečně za pozdravy děkuje-me! --Inž. Jan Fraňa letí z Madridu do L.A. 26. května. --V Brazílii žije potomek vynálezce loďního šroubu, Eduard Ressel. --Hledají se: R. Bautz, K. Grant, M. Ostenová, K. Reymann, Ant. Rusek, V. Volf, dr. Walzel, Jiří Görner, O. Bezděk, F. Jurečka. /JZb./ --18. května slaví Sokol Los Angeles 75. výročí svého založení. Adresa: 500 No. Western Ave., Hollywood, CA. 90024. Další zajímavé podniky v Kalifornii: Čs. Den v Alpine Village, Torrance 2. června a Krajanský piknik ve Fallbrook u San Diega 9. června. --Robert Wiener nám z Tel-Avivu poslal brožuru o plánovaném kulturním středisku ve vesnici Kfar Masaryk, která letos slaví 50. výročí svého založení. V roce 1927 navštívil tuto ves a Palestinu prezident Tomáš G. Masaryk a byl jmenován čestným občanem města Tel-Aviv. Nové Kulturní středisko ponese jméno TGM. --Paní Anna Gráfová, vdova po novináři Otovi Gráfovi, žije v Charon, CT., nedaleko nedávno dostavěného domu Miloše Formana. Její manžel vydával s red. Jostenem první exilové noviny v záp. Německu po únoru 48. Pracoval pro RFE a zemřel raněn mrtvicí v r. 62. --Přihlášky na IV. Evropskou konferenci SVU a sjezd 16.-18. 8. t.r. v Thunu ve Švýcarsku přijímá: O. Komersová, Obermattstrasse 10, 3018 Bern, Switzerland. --M. Konvička z N. Hollywood, CA. plánuje letos cestu do Clevelandu a Toronta. --Žákovým v Savannah, GA. se v těchto dnech žení syn. Gratulujeme! --Pí Zdenka Kučerová ocenila naši vzpomínku na jejího zesnulého manžela. Duchovní správce našich ve Francii P. Kolář je na rok v Římě, ale do Paříže aspoň dojíždí. --Z podnětu Čs. křesťanské demokracie bude v Ellwangen odhalena pamětní deska sv. Metoději. Dary lze poslat do rukou p. Jaroslava Kusého. --Salesián P. Alois Vyoral oslavil v Astorii, NY své 65. narozeniny. --V. A. Králík žije v Clevelandu. --Jan Kuncíř rozebral na 13ti stranách současný stav čs. exilu - ve své funkci gen. tajemníka Čs. křesť. demokracie. --Naši ve Vancouveru organizují letní dětský tábor v záp. Evropě; základem je výměna mezi rodinami. --U Denie ve Španělsku vzniká krajanská kolonie. --Čtenářka nám poslala kus dopisu sen. Vojty Beneše J. Krausovi. Chybí datum a pak konec dopisu. --Rakouská president-ská kancelář nám sdělila, že náš krajan Ludvík Kolín dostal za zásluhy Zlatý rakouský řád. --V S. Francisku zajďte do české restaurace "Heart of Europe", 685 Sutter/Taylor. Tel. /415/ 441-5678. Chutná jídla, příjemné prostředí, ceny mírné, obsluha vzorná. Doporučujeme.

Z nových knih v exilu

MÁME NA SKLADĚ A HNED DODÁME:

Šeky laskavě vypisujte na "Kanadské Listy" .. Eva Kantůrková: "Přítelkyně z domu smutku", 275 stran, \$10. --Viktor Fischl: "Jeruzalémské povídky", 121 stran, \$8. --Dominik Tatarka: "Písačky", 197 stran, \$8. --Helena Koželuhová: "Čapkové očima rodiny", 204 stran, \$9. --George Orwell: "1984", 324 stran, \$10. --Josef Frolík: "Špión vypovídá", 391 stran, \$10. -- Máme také nové vydání Lettri-chovy knihy "History of Modern Slovakia", 329 stran, \$12.00.

GEORGE J. B. DANES, B.A

Kupujeme a prodáváme nemovitosti.

Specializace Scarborough a východní Toronto.

685 Markham Road Office: 439-1660
Cedar Heights Plaza Residence: 266-1659